



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Quorundam Theologorum nostri temporis opinio c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

vera: hoc autem, præterquam quod manifeste absurdum est, doctrinæ Arist. aperte aduersatur, quia in his contradictionibus putat, non alteram partem esse veram & alteram falsam, sed utramque veram vel falsam.

Retorqueretur eadem ratio.

16
Tertia ratio ex principiis Arist.

Deinde retorquero argumentum, & probo utramque partem contradictionis esse falsam: nam si enunciatio affirmans est falsa, quia determinate affirmat, quod ambiguum est, eadem ratione negans erit falsa quia negat quod ad utrumque anceps est: quia non dicit, non fore, quod non futurum est, sed non fore, quod futurum; aut non futurum est, quare ipsemet Arist. ex suis etiam principiis redargui, & convinci facile potest. Tertio contra eundem ex ipsius principiis sic arguo, si in vniuersalibus contradictionibus hoc est, de subiecto vniuersali, & communi altera est vera distincte, altera falsa, ut in præcedentibus capitulis lib. 1. de interpretatione & in illo 8. in principio docuerat Arist. sit, ut in singularibus idem sit dicendum, id quod exemplo perspicuum fiet. Nam hæc propositio, *Omnis homo mortaliter peccabit cras*, & hæc aliquis homo non peccabit mortaliter cras, sunt contradictoria, & ex sententia Arist. altera illarum distincte falsa, altera vera: est enim contradictio vniuersalis: quod si aliqua ex illis est distincte falsa, manifestum est, esse vniuersalem illam, *Omnis homo peccabit mortaliter*: credendum enim est, in tota Ecclesia Dei aliquem cras immutem futurum à peccato mortali deinde altera particularis debet esse vera, cumque subiectum in vniuersali affirmante secundum regulas logicorum supponatur distributius, & per descensum (ut aiunt) copulatiuum falsitas illius debeat deprehendi, ex eo quod aliqua singularis sit falsa, sequitur in contradictoria subiectum supponi determinate: ac proinde eius veritatem esse probandam descensu, ut aiunt, distinctione, ex eo quod aliqua singularis distincte vera sit. Nam si solum esset confuse vera, aut falsa, nulla singularis esset vera: quare nec illa particularis: quæ omnia ex logicis notissima sunt, & extra controuersiam: & id eo prolixius non sunt confirmanda. Ergo sub hac, *Aliquis homo mortaliter peccabit*, si ea est vera, debet esse aliqua singularis, ut *Petrus peccabit*, quæ sit vera: ac proinde in singularibus de futuro contingenti datur aliqua propositio distincte vera. Constat igitur nec secundum fidem nostram, nec secundum rationem philosophicam, & naturalem veram esse sententiam Arist. ut à nobis superius explicata est.

CAPVT IV.

Solutio rationum prioris sententiæ.

17
Iam vero argumenta sententiæ Arist. diluamus. Ad prius dicimus, necessariam quidem esse indifferentiam, ut res dicantur cum libertate euenire, tum etiam indifferentiam pugnare cum determinatione: sed non quamuis indifferentiam esse necessariam ad contingetiam, neque quamuis indifferentiam opponi cuius determinationi. Est igitur duplex indifferentia ad utramque partem contradictionis: quæ quam posuit Arist. & explicatur recte per duas propositiones, quas vocant de inesse hoc modo: res est indifferens, & suspensa ad fore, & non fore, ita, ut in se sic pendeat fore, sicut non fore, & hæc quidem pugnat cum determinata veritate alterius partis: quoniam in re cum hac indifferentia non magis est fore, quam non fore: ut

Quæ indifferentia requiritur ad libertatem & contingetiam futurorum.

ARTIC. XIII.

18
autem sit determinate & distincte veritas, altera pars distincte futura est. Hanc vero indifferentiam & suspensionem existimo non esse necessariam ad libertatem arbitrij: imo arbitrio impossibilem, & contra fidem nostram, ut præcedentibus capitulis probatum est. Si quidem constat ex scientia, & prædictione Dei libertate nostra alteram partem distincte esse futuram: hæc autem determinatio non lædit aliquo modo libertatem nostram: quare nec aduersatur indifferentiæ, quæ ad libertatem necessaria est, & deinde explicabitur. Nam cum res futura determinate, ex libertate nostra futura sit, & inde ortum habitura, nullam ipsi vim, aut necessitatem inferre potest. Altera igitur indifferentia est, quæ explicatur per vnam propositionem de inesse, & alteram de possibili hoc modo arbitrium peccabit, potest, aut poterit non peccare, & contra. Cum hæc autem indifferentia constare etiam potest determinatio futuri, hoc est, alteram partem distincte de facto futuram esse: nihil enim obest, quo minus aliquid sit re ipsa distincte futurum & illud possit non fore, hæc igitur satis est ad statuendam plenam arbitrij libertatem, nam alio priori modo, ut indifferentia est impossibilis, ita etiam libertas: ergo nihil adiunxit libertatis ex eo, quod dicamus futura, esse determinate, aut distincte vera. Ex quo etiam Deus futura nostri arbitrij distincte cognoscere potest, tamen si indifferens sit & liberum ad oppositum. Sed obseruandum est, cum dicimus, futura esse distincte, & determinate futura cum potentia ad opposita, non tantum hanc determinationem esse in effectu, sed etiam dici respectu causæ, non quod in causis sit nunc aliquid inclinans necessario, & per modum naturæ ad illam partem, sed quod sit, vel futurum sit aliquid in causa, cum quo illa de facto ita sit operatura, ut possit nihilominus oppositum facere, & quia voluntas præueniri debet tali cogitatione ex hac aut illa causa, qua posita, reuera consentiet, etiam si posset non consentire, & cogitationi repugnare, in quo integra nostra libertas saluatur.

Ad posteriorem rationem Arist. respondeo, posita veritate de futuro, aut scientia Dei, quod idem est, sequi aliquam necessitatem in operatione, sed consequentem, non antecedentem, quæ nihil voluntati nostræ adimit libertatis. De qua re quia disp. 68. plura dicturi sumus, ut conciliemus scientiam Dei, & veritatem illius, atque rerum, & propositionum (quod idem est) cum arbitrio nostro, hæcenus dicta sufficiant.

19
Quæ sit determinatio in causa futuri contingens.

Veritas futura incertum quæ sit causæ necessitas.

DISPUTATIO LXVII.

An futura sub conditione, Deo certo cognoscuntur.

Quorundam Theologorum nostri temporis opinio, c. 1.
Non minus certo futura sub conditione, quam absolute futura à Deo cognoscitur, auctoritate probatur, c. 2.
Eadem sententia ratione confirmatur, c. 3.
Diluuntur argumenta oppositæ opinionis, c. 4.

CAPVT I.

Quorundam Theologorum nostri temporis opinio.

Tamen si antiqui Scholastici nullam huius controuersie mentionem fecerint, nec multis ante annis in Scholis ea ceperit disputari: digna tamen profecto est, ut diligenter examineur: cum ut ea, quæ de scientia Dei difficilia sunt, ex æde petra-

pertractemus: tum etiam, vt ad ea, quæ de gratia & prædestinat. infra. & 1.2. q. 109. dicturi sumus firmam aliqua fundamenta iaciamus.

Reuocatur
placitum.

Testimon.
Aug.

Inter recentiores Scholasticos sunt, qui pro viribus defendant, nullam in Deo esse certam scientiam futurorum sub conditione, sed & nonnulli etiam arbitrantur scientiam, quam Scriptura de his futuris Deo videtur tribuere, esse solum coniecturam quandam. Sunt in primis in hac sententia quotquot asserunt, vnicam esse Deo rationem cognoscendi certo futura; scilicet præsentiam eorum realem in æternitate. Nam cum hæc futura non sint aliquo tempore reuera futura, etiam si aliqui sub conditione essent futura, nequeunt illo modo esse realiter præsentia æternitati. Suaderi potest hæc opinio 1. ex Aug. libr. 1. de prædestinat. Sanct. cap. 14. non longe ab initio, vbi contra nonnullos Massilienses, qui assererebant, quibusdam paruulis in infantili ætate baptisma non fuisse concessum, quia Deus præsciuit eos penitentiam non acturos, si vixissent, arguit ex illo Sap. 4. Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne scitio deciperet animam illius, in hunc modum: Dicitur est enim (scilicet raptus est) secundum pericula vite huius, non secundum præscientiam Dei, qui hoc præsciuit, quod futurum erat, non, quod futurum non erat, id est, quod ei mortem immaturam fuerat largiturus, vt tentationum subiret incerto; non quod peccaturus esset, qui mansurus in tentatione non esset: ergo, cum prædictio illa esset futurorum sub conditione, vt manifestum est, & dicat August. illud fuisse dictum, non quia præsciretur à Deo, sed quia pericula præsentis vite id nobis humana coniectura indicare videbantur, sequitur August. plane fecisse, huiusmodi futura à Deo certo sciri non posse. Idem plane habet Prosp. Reg. in Epist. ad August. quæ est ante illius librum de prædestinatione Sanctorum, vbi contra eosdem Massilien.

Alia præfati
in ista
mura.

Primum argu-
mentum
habetur
scriptura.

sic loquitur. Sed in tantum quibuscumque commentis meritis electionem Dei subiungunt, vt quia præterita, quæ non extant, futura, quæ non sunt futura, constringant: nouaque apud illos absurditatis genere, & non agenda præscita sint, & præscita non acta sint, &c. cum ait Prosper illos versari in eo absurditatis genere, vt dicant, non agenda præscita esse, loquitur de illis futuris, quæ absolute re ipsa futura non sunt, sed solum sub conditione, quæ Massilien. vt merita electionis constringebant: ergo cum dicat non esse à Deo præscita, perspicue docet, illorum apud Deum non esse præscientiam. Ratione vero probatur primo: nullum est in Deo decretum circa huiusmodi futura sub conditione, sed sine Dei decreto nullum futurum potest cognosci: ergo nec hæc futura sub conditione cognosci possunt. Porro, Deum nullum circa illa habuisse decretum patet, est enim superfluum, ponere in Deo aliud consilium, & aliam definitionem faciendi aliquid, præter ea, quæ absolute facturus est. Nam si homines non solum apud se statuunt id, quod reuera facturi sunt: sed etiam id, quod sub conditione, si talis & talis occasio se offerret, facturi essent: hoc solum ad humanam prouidentiam prudens quisque præuenire debet singulas occasiones, quæ occurrere possunt: & quid in singulis facto opus sit, apud se decernere: verum cum Dei prouidentia certissima, & efficacissima sit, vt nec decipi, nec impediri possit: frustra Deo tribueremus huiusmodi

dècreta sub conditione, quæ pro varijs occasionibus alias apud se opere exequi statuisset. Secundo confirmatur, quoniam si aliqua ratione futura sub conditione cognoscuntur, est propter veritatem, quæ in illis propositionibus reperitur, sicut de futuris absolute, disp. præced. diximus: sed futura sub conditione, non sunt distincte vera: ergo certo cognosci nequeunt. Nam si esset vera conditionalis propositio, esset etiam bona consequentia: veritas enim earum propositionum, idem est, quod bonitas consequentia: sed si esset bona consequentia, esset etiam necessaria: at necessaria esse non potest, quia auferretur libertas: ergo nec vera propositio. Tertio aliqui sic arguunt: hæc scientia futurorum sub conditione non est simplicis intelligentia, quia non est possibile solum, nec visionis, quia non est futurorum, quæ reuera futura sint, ergo est media quædam scientia, quæ videtur commentitia, cum Sch. omnes. duo illa tantum genera scientiæ Deo concedant, esse vero in Deo aliquam scientiam solum ex coniectura, quidam probant ex illo Mat. 11. Et tu Capharnaum, nunquid vsque in celum exaltaberis vsque in infernum descendes? quia si in Sodomis facta fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, forte mansissent vsq; in hanc diem, particula Forte, dubitantis est, quocirca non oblique indicat, scientiam hanc non esse certam, & infallibilem, sed coniecturam quandam humano more. Ad iungunt nonnulli recentiores, non solum hanc scientiam futurorum esse sine fundamento, sed etiam inutilem omnino, nam ad ea, ad quæ videtur ex cogitata, videlicet ad conciliandam libertatem nostram cum diuina præfinitione, ne illa lædatur, nihil omnino conducit, & alia via multo faciliori putant omnia saluari.

Secundum
argumentum.

4
Tertium ar-
gumentum.

Mat. 11.

CAPVT II.

Non minus certo futura sub conditione, quam absolute futura à Deo cognosci, auctoritate probatur.

Verior mihi semper visa fuit opposita sententia, quæ duo docet, primum hæc futura sub conditione, non minus certo à Deo cognosci, quàm absolute futura, id quod auctoritate, & ratione monstrari potest. Deinde (cum multa in materia de prædestinatione, & gratia, quæ iuxta doctrinam Patrum necessario dicenda sunt, ex scientia sub conditione sequantur) eam vtilissimam, & verissimam esse, verum namque vero semper consonat. Prius in hoc c. & seq. præstare conabimur, posterius vero suis locis videbitur.

Primum igitur sententia nostra multis Scripturæ locis expressa videtur 1. Reg. cap. 23. consuluit David Dominum, dicens, Si tradent me viri Ceile in manus eius, (scilicet Saulis) & si descendet Saul? & respondit Dominus, descendet. Et iterum David, Si tradent me viri Ceile & viros, qui mecum sunt in manu Saul? Et dixit Dominus. Tradent. & c. 2. Reg. 11. dicitur. Rex Salomon admauit mulieres alienigenas de gentibus, super quibus dixit Dominus filiis Israel: Non ingrediemini ad eas, neque de illis ingredientur ad vestras certissime enim auertent corda vestra, vt sequarmini Deos earum, & Lu. 10. Va tibi Cearea, va tibi Bethsaida: quia si in Tyro, & Sydone facta fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio, & cinere sedentes pœniterent.

Scriptura Sa-
cra testimo-
nia.

2. Reg. 23.

Reg. 11.

Luca, 10.

Matth. 11.
Particula
Forte, quid
scriptura si-
gnificet.

Neque vero refert quod Math. 11. eadem sententia habetur, addita tamen particula, Forte, ex qua nonnulli putant, prædictionem illam Christi fuisse